

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

VD/5525/00.04.03/2020

RV/TA/MR/KML/JL/S-AP/PH/HY-L

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti ja ovat pyytäneet lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Lausunnot pyydetään 25.9.2020 mennessä.

Lausuntopyynnön mukaan pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan sote-maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Lausuntopyynnön mukaan pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistettaisiin jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esitysluonnoksella ehdotettaisiin säädettäväksi uuden hallintotason perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita olisivat sote-maakuntalaki, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaannpanolaki, sote-maakuntien rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, sote-maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Perustettaville uusille sote-maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Lausuntopyynnön mukaan luonnoksen sisältämä sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli perustuu pääosin tarveperusteiseen ja olosuhdetekijät huomioivaan rahoitukseen. Muun ohella lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisääteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Kaupunginvaltuusto antoi 24.2.2020 § 6 lausunnon uudistukseen liittyvästä Uudenmaan erillISRatkaisusta (lausunto Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportista).

Nyt lausunnotte tullut kokonaisuus löytyy kaikkine materiaaleineen (yhteensä 1208 sivua) www.lausuntopalvelu.fi -sivulta.

Lausuntopyyntö sisältää yhteensä 90 kysymystä ja Vantaan kaupungin lausunnossa on vastattu esitettyihin kysymyksiin. Lausuntopyyntö on erittäin laaja ja osittain hyvin tekninen ja yksityiskohtainen. Jotta Vantaan kaupungin keskeiset huomiot tulevat paremmin esille, on lausunnon loppuun kysymykseen 89. ”Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta” koottu päähuomioiden uudistukseen liittyen.

Lausunto on valmisteltu toimialojen ja Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen yhteistyönä. Lausunnon valmistelussa on tehty yhteistyötä myös Keravan kaupungin ja muiden suurten kaupunkien kanssa.

Lausuntoa selostetaan kaupunginhallituksen iltakoulussa 7.9.2020.

Kaupunginhallitus 7.9.2020 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen lausunto esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Käsittely:

Kaupunginhallituksen jäsen Sakari Rokkanen esitti jäsen Jouko Jääskeläisen kannattamana lausuntoon tehtäväksi muutoksen seuraavasti: Lausunnon kysymyksen nro 46, sivulta 23, perusteluosio poistetaan kokonaan.

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Sade Tahvanainen esitti jäsenten Faysal Abdi ja Vaula Norrena kannattamana lausuntoon tehtäväksi liitteessä eriteltyjä muutoksia.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen:

Ensimmäisessä äänestyksessä he, jotka kannattavat jäsen Rokkanen muutosesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat I varapuheenjohtaja Tahvanaisen muutosesitystä, äänestävät ei.

Tämän jälkeen suoritetaan toinen äänestys, jossa he, jotka kannattavat kaupunginjohtajan pohjaesitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat ensimmäisessä äänestyksessä voittanutta esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Ensimmäisessä äänestyksessä annettiin 6 jaa-ääntä (Multala, Jääskeläinen, Kaira, Niikko, Orpana, Rokkanen) ja 7 ei-ääntä (Tahvanainen, Norrena, Abdi, Kaukola, Pajunen, Puoskari, Tyystjärvi), joten puheenjohtaja totesi I varapuheenjohtaja Tahvanaisen muutosesityksen saaneen enemmän ääniä.

Toisessa äänestyksessä annettiin 6 jaa-ääntä (Multala, Jääskeläinen, Kaira, Niikko, Orpana, Rokkanen) ja 7 ei-ääntä (Tahvanainen, Norrena, Abdi, Kaukola, Pajunen, Puoskari, Tyystjärvi), joten puheenjohtaja totesi I varapuheenjohtaja Tahvanaisen muutosesityksen tulleen hyväksytyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen muutettu esitys.

Kaupunginhallituksen 7.9.2020 kokouksen jälkeen on tullut esille tarve vielä täydentää lausuntoa.

Täydennys liittyy pelastustoimen järjestämiseen. Kaupunginhallitus totesi hyväksymässään lausuntoluonnoksessa selkeästi, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta ei tule jakaa. Tämä olisi hyvä täsmentää myös suoraan lainsäädäntöön toimeenpanoa koskevaan lakiin.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta pykälässä 55 todetaan seuraavaa:

”Mitä tässä laissa säädetään sote-maakunnasta ja sote-maakunnan väliaikaisesta valmistelutoimielimestä, koskee Keski-Uudenmaan ja Etelä-Savon pelastustoimen alueiden osalta niitä sote-maakuntia, joille pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy. Tässä pykälässä tarkoitettujen sote-maakuntien ja sote-maakuntien väliaikaisten valmistelutoimielinten tulee sopia Keski-Uudenmaan ja Etelä-Savon alueen pelastustoimien henkilöstön, kaluston ja sopimusten siirtojen jakamisesta maakuntien kesken.

Jos sote-maakunnat tai niiden väliaikaiset valmistelutoimielimet eivät sovi Keski-Uudenmaan tai Etelä-Savon alueen pelastustoimen henkilöstön, kaluston ja sopimusten siirtojen jakamisesta sote-maakuntien kesken viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2022, valtioneuvosto päättää henkilöstön, kaluston ja sopimusten siirtojen jakamisesta ja muista järjestämisvastuun siirron järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista sote-maakunnat ja niiden väliaikaiset valmistelutoimielimet eivät ole sopineet. Valtioneuvoston päätös voidaan panna täytäntöön välittömästi ja se on voimassa, kunnes asianomaiset sote-maakunnat sopivat henkilöstön, kaluston ja sopimusten siirtojen jakamisesta.”

Käytännössä tämä pykälä tarkoittaa sitä, että Keski-Uudenmaan pelastustoimi jaetaan. Sen jälkeen vasta voitaisiin sopia kahden sote-maakunnan, Vantaa-Keravan sekä Keski-Uudenmaan, yhteistyöstä.

Aikaisemmin hyväksytyn lausuntoluonnoksen mukaista olisi, että lakiin esitettäisiin vielä täsmennetty konkreettinen muutos, jossa todetaan, että Keski-Uudenmaan ja Vantaa-Keravan sote-maakunnan olisi mahdollista sopia Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen tehtävien hoidosta maakuntalain 54 § mukaisesti ilman, että pelastustoimen alue täytyisi jakaa. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen säilyminen jakamattomana on ollut lähtökohta alusta alkaen Uudenmaan erillisratkaisussa. Myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitokseen kuuluvat kunnat ovat ilmaisseet tukensa asialle.

Helpointa tämä on toteuttaa siten, että lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta § 55 jaetaan sisällöllisesti kahteen osaan esimerkiksi siten, että § 55 koskee nykyisen esitetyn pykälän sisällön mukaisesti vain Etelä-Savoa. Keski-Uudenmaan osalta tehdään oma pykälänsä, joka mahdollistaa sopimisen alueen tehtävien hoidosta maakuntalain 54 § mukaisesti ilman, että pelastustoimen alue täytyisi jakaa.

Tätä pykälämuutosta esitetään liitteen mukaisesti lisättävän lausunnon kysymykseen 44 vastaukseksi. Kaupunginhallituksen 7.9.2020 hyväksymässä lausuntoluonnoksessa tuohon kysymykseen ei ole valmisteltu vastausta.

Kaupunginhallitus 21.9.2020 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) täydentää liitteen mukaisesti 7.9.2020 hyväksyttyä lausuntoa esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi ja

- b) esittää kaupunginvaltuustolle, että liitteen mukainen täydennys lisätään kaupunginvaltuuston antamaan lausuntoon.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 21.9.2020 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään hyväksyä liitteen mukainen lausunto esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi.

Käsittely:

Valtuutettu Sakari Rokkanen teki kokoomuksen valtuustoryhmän muutosesityksen siten, että hyväksytään kaupunginhallituksen 7.9.2020 kokouksessa käsitelty alkuperäinen kaupunginjohtajan esitys kaupunginhallituksen 21.9.2020 § 9 tekemällä päätöksellä täydennettynä.

Kristillisdemokraattien, perussuomalaisten ja ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmät kannattivat kokoomuksen valtuustoryhmän esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen pohjaesitystä, äänestäjät jaa ja he, jotka kannattavat kokoomuksen valtuustoryhmän muutosesitystä, äänestävät ei.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 38 jaa-ääntä ja 29 ei-ääntä, joten puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Merkittiin, että kokoomuksen valtuustoryhmä jätti asiasta seuraavan pöytäkirjalausuman, johon kristillisdemokraattien, perussuomalaisten, ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmät sekä valtuutettu Timo Auvinen yhtyivät:

“Hallituksen esitys sote-uudistukseksi vie Vantaalla 15 miljoonaa enemmän tuloja kuin menoja. Tämä tarkoittaa, että Vantaa joutuu leikkaamaan jäljelle jäävistä palveluista, joista koulutus on ylivoimaisesti merkittävin. Käytännössä hallituksen sote-malli olisi 15 miljoonan koulutusleikkaus Vantaalla. Uudistuksen riskinä on myös se, että maakunnan kautta vantaalaisten sote-palveluihin ohjautuvat resurssit ovat nykyresursseja pienemmät. Tällöin uudistus olisi myös leikkaus sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Uudistuksessa on täysin sivuutettu katastrofaaliset talousvaikutukset Vantaalle ja muille suurille kaupungeille. Tässä vaiheessa valmistelua vantaalaisten valtuutettujen velvollisuus on tuoda tämä ongelma vahvasti esiin.

Malli ei myöskään tarjoa konkreettisia ratkaisuja niihin sosiaali- ja terveydenhuollon haasteisiin, joita uudistuksella on tavoiteltu.”

Liite:

- Lausunto esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi
- Lausunto esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi, muutosesitykset, Tahvanainen, muutosesitys
- Lausunto esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi, KH 7.9.2020, hyväksytty
- Lausunto esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja sote-maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi, KH 21.9.2020, täydennetty
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi, KH 21.9.2020 hyväksymä lisäys, KV 21.9.2020 koko lausunto hyväksytty
- KV 21.9.2020 § 8 äänestyspöytäkirja

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Ritva Viljanen, etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi